

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 3.5.2007
COM(2007) 231 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU REGIJ IN EVROPSKI
CENTRALNI BANKI**

– Letna izjava o območju eura za leto 2007 –

[SEC(2007) 550]

I. UVOD

1. *Evropski voditelji so letos sprejeli slovesno deklaracijo v Berlinu za obeležitev 50. obletnice Rimske pogodbe in ponovno potrdili svojo zavezanost projektu, s katerim je bila utrta pot miru in blaginji v Evropi.* Gospodarsko povezovanje je osrednjega pomena za to evropsko zgodbo o uspehu. Postopno odpravljanje gospodarskih ovir v zadnji polovici stoletja je pripomoglo k zvišanju življenjske ravni, potrošnike postavilo v pravičnejši položaj, ustvarilo nove priložnosti za vlagatelje ter okrepilo gospodarske in politične vezi med državami članicami. Kot je zapisano v Berlinski deklaraciji: „Skupni trg in euro nas krepi“.

2. *Ekonomska in monetarna unija (EMU) je najrazvitejša stopnja evropskega gospodarskega povezovanja do zdaj in bo v prihodnjih letih ostala pomembno gonilo vedno tesnejše zveze.* Za 318 milijonov ljudi, ki vsakodnevno uporabljajo euro, je enotna valuta oprijemljiv simbol skupnih uspehov in izzivov, s katerimi se soočajo Evropejci. Odkar je bil leta 1999 uveden euro, je ekonomska in monetarna unija prinesla visoko stopnjo makroekonomske stabilnosti in spodbudila tesnejše trgovske in vlagateljske vezi ter globlje povezovanje finančnih trgov na območju eura. V tem času je euro postal pomembna svetovna valuta in se zdaj široko uporablja kot sidrna ali referenčna valuta pri deviznih ureditvah in kot uradna rezervna valuta. Te in druge koristi EMU bi morale biti močna spodbuda za države, da uvedejo euro.

3. *Druge države članice, ki jih je spodbudil prevzem eura v Sloveniji 1. januarja 2007, pospešujejo svoje priprave na vstop v območje eura.* Letos sta Ciper in Malta Evropski Komisiji in ECB predložila formalni zaprosili za pripravo konvergenčnih poročil, na podlagi katerih bo Svet ministrov odločil, ali se lahko ti državi članici pridružita območju eura 1. januarja 2008.

4. *Čedalje bolj se krepi zavest, da biti član območja eura pomeni soočati se s skupnimi izzivi in odgovornostmi.* Na letošnjem spomladanskem zasedanju Evropskega sveta so voditelji EU v svoji letni oceni prenovljene Lizbonske strategije potrdili nov paket posebnih priporočil v zvezi z območjem eura v okviru Integriranih smernic za rast in zaposlovanje. V priporočilih je poudarjena potreba po preudarni fiskalni politiki, izboljšavah kakovosti javnih financ in večji prilagodljivosti na trgih blaga in storitev. Pozivajo tudi k večji usklajenosti razvoja plač in produktivnosti ter k pospešenem združevanju finančnega trga.

5. *Letna izjava o območju eura in njen spremljevalni dokument Letno poročilo o območju eura predstavljata poglede Komisije na to, kako se lahko države območja eura soočijo s svojimi skupnimi odgovornostmi in izzivi.* Njun namen je tudi prispevati k razpravi o gospodarski učinkovitosti območja eura in delovanju EMU. Letna izjava o območju eura je tudi prispevek k dialogu Evropske komisije z Evropskim parlamentom o gospodarski politiki območja eura.

II. OBNOVLJENA GOSPODARSKA MOČ OBMOČJA EURA

6. *Od lanske Letne izjave o območju eura se to območje gospodarsko vse bolj krepi.* Območje eura je lani doseglo 2,7-odstotno rast, kar je najhitrejša rast po letu 2000 in veliko nad dolgoletnim povprečjem. Rast zaposlovanja se je pospešila na okoli 1,5 % leta 2006 na območju eura, pri čemer je bilo ustvarjenih skoraj 2 milijona novih delovnih mest. Inflacija je

leta 2006 ostala pri približno 2 %, vendar se je proti koncu leta znižala zaradi umiritve cen energije.

7. Pozitivna stopnja rasti območja eura deloma odraža trenutni ugodni ciklični trend, vendar lahko kaže tudi na to, da so strukturne reforme začele učinkovati. Obstajajo znaki povečane odpornosti na globalne motnje. Zaposlitveni učinek rasti v zadnjem času je še zlasti intenziven. Decembra 2006 je stopnja brezposelnosti padla na 7,5 %, kar je najnižje v 15 letih. Povprečna rast produktivnosti dela na območju eura je leta 2006 znašala 1 %, letna povprečna stopnja v zadnjem desetletju pa 0,7 %; več dejavnikov kaže, da značaj tega izboljšanja morda ni le ciklični. Gledano v celoti, to dogajanje kaže, da se državam članicam obrestujejo svoja prizadevanja, da, med drugim, dvignejo stopnje zaposlenosti, spodbujajo raziskave in razvoj ter inovacije, razvijajo človeški kapital ter ustvarjajo bolj privlačno in konkurenčno poslovno okolje. Kaže tudi koristi makroekonomskega okvira, ki je oblikovan tako, da krepi stabilnost in spodbuja večjo gotovost glede srednjeročnih gospodarskih pričakovanj.

8. Domače povpraševanje je pomembno gonilo gospodarske rasti na območju eura. To se odraža v visoki investicijski potrošnji in oživitvi potrošnje prebivalstva, deloma zaradi večjega zaupanja potrošnikov in močnega zaposlovanja na območju eura. Tudi izvoz z območja eura je pozitivno prispeval k rasti, kljub manj ugodnim gospodarskim razmeram pri nekaterih ključnih trgovinskih partnerjih in povečanju vrednosti eura.

9. Pričakovanja glede nadaljnje gospodarske rasti na območju eura so za leto 2007 ugodnejša, kot so bila veliko let poprej. Po pričakovanjih se bo v domačem povpraševanju ohranil razmeroma močan zagon, pri čemer bodo naložbam koristile še vedno ugodne finančne razmere, izboljšane bilance podjetij, potreba po nadomestnih naložbah, rast produktivnosti in pozitivna predvidevanja glede dobičkov. Globalna gospodarska rast se bo verjetno nekoliko umirila, vendar ima izvoz z območja eura dobre možnosti, da se še naprej ugodno razvija.

10. Kot vedno, so mogoča gospodarska presenečenja. Neurejeno izravnnavanje globalnih neravnovesij, napetosti v zvezi z menjalnim tečajem in geopolitično dogajanje so nekateri od dejavnikov, ki lahko povzročijo, da bo rast na območju eura nižja od pričakovane. Nasprotno pa lahko večja učinkovitost trga delovne sile in milejši učinek še vedno trajajočih prizadevanj za fiskalno konsolidacijo od pričakovanega omogočita večjo rast od pričakovane.

III. UREJANJE MAKROEKONOMSKEGA POLOŽAJA

11. Makroekonomska politika mora biti na trdni podlagi, da se lahko gospodarsko oživljanje območja eura nadaljuje. Od decembra 2005 Evropska centralna banka postopoma dviguje obrestne mere zaradi srednjeročnih tveganj glede stabilnosti cen. Poleg tega je treba pri postopku določanja plač v članicah območja eura posvečati zadostno pozornost stabilnosti cen, trendom produktivnosti v srednjeročnem obdobju in razlikam v znanju in veščinah ter v lokalnih razmerah na trgu delovne sile. Plače na območju eura so leta 2006 še naprej zmerno naraščale, kljub cenovnim gibanjem ter veliki proizvodnji in rasti zaposlovanja. Čeprav ostajajo velike razlike med državami, se zdi, da se skupna rast plač na območju eura umirja od devetdesetih let dvajsetega stoletja, s čimer se zmanjšuje potencial učinkov drugega kroga, ki so jih povzročile prejšnje podražitve nafte. Kar zadeva proračun, je pomembno, da države članice izkoristijo priložnost, ki jo daje pozitiven gospodarski trend, in dokončno utrdijo svoje proračunsko stanje pred koncem desetletja. Takšna fiskalna konsolidacija bi okrepila tudi celotno mešanico fiskalno-monetarnih politik na območju eura.

12. **Članice območja eura si skupaj prizadevajo za zmanjšanje čezmernih proračunskih primanjkljajev.** 30. januarja 2007 je Svet odločil, da se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem proti Franciji zaključi, saj je njen proračunski primanjkljaj tudi leta 2006 ostal pod 3 %. V Nemčiji je oživitev gospodarstva pripomogla k zmanjšanju proračunskega primanjkljaja pod 3 % BDP eno leto pred načrtovanim rokom. V Grčiji je prišlo leta 2006 do občutnega zmanjšanja, tako da je proračunski primanjkljaj padel na 2,6 % BDP. Tudi Portugalska in Italija sta leta 2006 dosegli pomembno strukturno izboljšavo, ki jo je v Italiji prikril učinek enkratnih ukrepov. Na celotnem območju eura se je izboljšala kakovost prilagajanja, s tem da je bilo manj zanašanja na enkratne ukrepe in da se je zmanjšala javna poraba. Gledano v celoti so prizadevanja za konsolidacijo, zlasti v državah s čezmernim primanjkljajem, skupaj z izboljšanimi gospodarskimi gibanji, zaradi katerih so bili dohodki znatno višji od pričakovanj, znižala proračunski primanjkljaj območja eura z 2,5 % BDP leta 2005 na 1,6 % BDP leta 2006.

13. **Države članice, zlasti tiste, ki odpravljajo čezmerni primanjkljaj, morajo pospešiti proračunsko konsolidacijo, da bi izpolnile svoje srednjeročne proračunske cilje.** Nekatere države članice so v svojih programih stabilnosti načrtovale le majhno izboljšanje svoje strukturne bilance ali celo nič, čeprav Pakt za stabilnost in rast poziva k proračunski konsolidaciji, ki presega 0,5 % BDP v dobrih časih. Francija v svojem programu, na primer, načrtuje izboljšanje svoje strukturne bilance samo za 0,3 odstotne točke BDP za leto 2007. Nemčija v svojem programu stabilnosti ne načrtuje izboljšave strukturne bilance za leto 2008, čeprav so napovedani „dobri časi“. Nekatere članice območja eura, ki so dosegle svoje srednjeročne cilje, se celo nagibajo k procikličnem fiskalnem položaju leta 2007, zlasti Nizozemska, kjer se letos pričakuje občutno poslabšanje, čeprav so napovedani „dobri časi“. Takšna situacija zahteva nove napore: državam članicam, ki ne bodo dovolj napredovale kljub ugodni rasti, se lahko zgodi, da ne bodo dosegle zadostne rezerve, ki bi jih varovala pred tem, da prekoračijo prag primanjkljaja 3 % BDP, če in ko se gospodarska rast umiri, s čimer bodo ponovile napake politik s konca devetdesetih let. Hkrati se je treba izogibati tudi ponovnim strukturnim primanjkljajem v državah, ki so že dosegle ravnotežje ali imajo presežek.

14. **20. aprila 2007 je Euroskupina sprejela smernice za fiskalne politike v državah članicah območja eura, pri čemer je ponovno opozorila na zavezo k aktivni konsolidaciji javnih financ v dobrih časih in k uporabi nepričakovanih dodatnih prihodkov za znižanje primanjkljaja in dolga.** Da bi izboljšali usklajevanje fiskalnih politik, so finančni ministri območja eura razpravljali o nacionalnih proračunskih dogajanjih leta 2007 in o predhodnih predvidevanjih v zvezi s politiko za leto 2008 ter o njihovih vplivih na območje eura. Najprej so se zavezali, da bodo gradili na proračunskih rezultatih v letu 2006, ki so bili boljši od pričakovanj, in si postavili proračunske cilje, ki so bolj ambiciozni od ciljev, zastavljenih v programih stabilnosti za leto 2006. Drugič, dogovorili so se za izvedbo proračunov v letu 2007 v skladu z načrti, pri čemer se bodo izogibali prekoračitvam izdatkov in uporabljali nepričakovane dodatne prihodke za znižanje javnofinančnega primanjkljaja in dolga. Tretjič, dogovorili so se, da je treba načrte fiskalne politike za leto 2008 skrbno oblikovati, da bi pospešili uskladitev s srednjeročnimi proračunskimi cilji v državah članicah, ki te uskladitve še niso dosegle, in da bi se v tistih, ki so jo že dosegle, izognili podpihovanju makroekonomskih neravnovesij.

15. **Visoka stopnja rasti na območju eura je zlata priložnost za vse članice območja eura, da uredijo svoje fiskalno področje.** Na strani prihodkov obstajajo močni gospodarski razlogi za to, da se nepričakovani prihodki – t.j. zaradi nepričakovano visoke gospodarske rasti – uporabijo za znižanje javnofinančnega zadolževanja. Na strani izdatkov izkušnje nekaterih držav članic kažejo, da znižanje javnofinančne porabe zagotavlja trajnejši način zmanjševanja

primanjkljaja. Po tem, ko Pakt za stabilnost in rast uspešno opravi svojo nalogo kot podpora državam članicam pri zmanjševanju čezmernega primanjkljaja, bi moral njegov preventivni del pomagati državam članicam pri dokončnem odpravljanju primanjkljaja, da bi se lahko spopadle s prihajajočimi izzivi. Sledeč usmeritvam Euroskupine glede fiskalne politike, naj bi večina članic območja eura dosegla svoje srednjeročne proračunske cilje leta 2008 ali 2009, vse pa naj bi jih poskušale doseči najkasneje leta 2010.

16. Zagotovitev trdnih javnih financ bo pomagala članicam območja eura, da se spopadejo z gospodarskimi posledicami staranja prebivalstva. Dramatično spreminjanje demografske strukture evropskih populacij pomeni, da se bo v večini držav članic do leta 2050 stopnja obremenjenosti s starim prebivalstvom po pričakovanjih zvišala s sedanjih 25 % na več kot 50 %. Nekatere države članice so že sprejele pomembne ukrepe za spopad s tem izzivom. Če potrebni ukrepi ne bodo kmalu sprejeti, bo staranje močno vplivalo na proračun v več državah območja eura. Javni izdatki zaradi staranja prebivalstva na območju eura, ki zajemajo porabo za pokojnine, zdravstvo in dolgotrajno oskrbo, se bodo do leta 2050 po pričakovanjih povečali za okoli 4 % BDP, če se politika ne spremeni. S tem je še poudarjena potreba, da vse države članice dolgoročno dosežejo in ohranijo trdno proračunsko stanje, da bi znatno zmanjšale deleže javnega dolga in obvladovale kasnejša predvidena povečanja izdatkov. Ta potreba je še zlasti huda v državah članicah, kot sta Grčija in Portugalska, ki sta v nevarnosti, da bosta v naslednjih desetletjih zaradi staranja prebivalstva beležili dvomestno rast javnih izdatkov.

17. Za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ na območju eura je treba oblikovati politiko s tremi stebri. Prvič, države članice morajo, kot je bilo že navedeno, pospešiti prizadevanja za konsolidacijo svojih fiskalnih stanj in doseči svoje srednjeročne proračunske cilje v okviru Pakta za stabilnost in rast. Drugič, izvajanje nadaljnjih strukturnih reform v okviru Lizbonske strategije bo prispevalo k spodbujanju hitrejši rasti produktivnosti in ustvarjanja delovnih mest, s čimer bo gospodarski vpliv staranja prebivalstva nekoliko ublažen. Tretjič, reforme pokojninskih in zdravstvenih sistemov ter vlaganje v zvišanje števila let, preživetih pri dobrem zdravju, lahko dolgoročno izboljšajo javne finance.

18. Pomembno je tudi zagotavljanje kakovosti javnih financ, kakor priznavajo nacionalni programi reform držav članic in Integrirane smernice EU za rast in zaposlovanje. Glavni izziv za države članice je doseganje proračunskih ciljev ob zagotavljanju, da davčni in izdatkovni sistemi spodbujajo učinkovito dodeljevanje sredstev. S prilagajanjem davčnih struktur in usmerjanjem javnofinančnih izdatkov v postavke, kot sta izobrazba ter raziskave in razvoj, je mogoče povečati rast produktivnosti in potencial rasti ter zagotoviti znatne socialne in gospodarske koristi v obliki inovacij in zbiranja človeškega kapitala. Takšne politike lahko tudi pomagajo postaviti javne finance držav članic na bolj vzdržno podlago in izboljšajo delovanje socialnih modelov na območju eura.

19. Politične zaveze trdnim javnim financam bi se morale odražati v nacionalnih proračunskih pravilih in institucijah. Raziskave kažejo, da države članice z dobro oblikovanimi numerično izraženimi pravili v zvezi z izdatki in prihodki, običajno bolje obvladujejo javnofinančno zadolževanje. Kot je navedeno v letošnjem Letnem poročilu o območju eura, bi morale države članice pri oblikovanju teh pravil biti zelo pozorne na to, na kaj se nanašajo, in na stabilizacijsko funkcijo fiskalne politike. Tudi učinkovite fiskalne institucije na nacionalni ravni lahko odigrajo pomembno vlogo pri tem. Na primer, parlamentarni proračunski odbori lahko pripomorejo k vodenju zdrave fiskalne politike in tako krepijo preventivni del Pakta za stabilnost in rast.

IV. ZAGOTAVLJANJE VZDRŽNE GOSPODARSKE RASTI

20. *Medtem ko območje eura žanje sadove Lizbonske strategije, mora tudi sejati semena nadaljnje strukturne reforme.* Kot so s sprejetjem posebnih priporočil za območje eura poudarili voditelji EU na letošnjem spomladanskem zasedanju Evropskega sveta, je program lizbonske gospodarske reforme odločilnega pomena za spodbujanje rasti in zaposlovanja v vseh 27 državah članicah, ima pa še dodatno razsežnost za države, ki si delijo enotno valuto. Na prvem mestu bodo gospodarske reforme zmanjšale število inflacijskih ozkih grl na območju eura in pripomogle k podaljšanju trenutnega obdobja ugodne gospodarske klime. Poleg tega so dobro delujoči trgi proizvodov, delovne sile in kapitala bistvenega pomena za zagotavljanje enostavnega prilagajanja v okviru EMU na gospodarske motnje, značilne za posamezne države.

21. *Počasno prilagajanje nekaterih članic območja eura na specifične motnje dokazuje, da je treba nadaljevati z gospodarskimi reformami.* Obsežna študija prilagajanja, ki jo je opravila Evropska komisija, ugotavlja, da se kljub dinamični stabilnosti procesa konkurenčnega prilagajanja na območju eura nekatere države članice prepočasi prilagajajo specifičnim dogajanjem. To počasno konkurenčno prilagajanje prispeva k vztrajnim razlikam v rasti in inflaciji med državami na območju eura, s tem pa se povečujejo stroški zaradi nedejavnosti politike na nacionalni ravni.

22. *Notranji trg je nujen ne samo za gospodarsko blaginjo EU, temveč tudi za nemoteno delovanje EMU.* Dinamičen in zrel notranji trg lahko spodbudi tesnejšo usklajevanje nacionalnih poslovnih ciklov in pospeši prilagoditev cen in plač na gospodarske šoke. Glavna prednostna naloga držav članic območja eura in tudi EU je usposobiti notranji trg za soočenje s priložnostmi in izzivi 21. stoletja. Ko je pred 20 leti začel veljati Enotni evropski akt, se je dokaj homogeno evropsko gospodarstvo močno opiralo na množično proizvodnjo standardiziranih proizvodov. V današnjem svetu globalizacije, novih tehnologij in širitve EU se vedno bolj heterogeno evropsko gospodarstvo vse bolj opira na sektorje, temelječe na znanju, in storitvene sektorje, na katerih obstaja večja diferenciacija proizvodov.

23. *Na zahtevo voditeljev EU je Evropska komisija pripravila dokument o viziji, ki poziva, naj se enotni trg prilagodi novi realnosti.*¹ Jedro argumentiranja Komisije je, da mora enotni trg, če želi zagotoviti bolj oprijemljive koristi za evropske državljane, podjetnike, delavce in potrošnike, preseči ukrepe za spopadanje s čezmejnimi pravnimi ovirami za poslovanje. Današnje politike za poglobitev enotnega trga morajo biti v večji meri usmerjene k doseganju rezultatov, biti morajo bolj učinkovite in usmerjene bolj globalno. Komisija bo jeseni predstavila celovit pregled enotnega trga s konkretnimi predlogi za ukrepanje.

24. *Na področju finančnega trga bi morale območje eura imeti vodilno vlogo pri pospeševanju integracije na ravni EU ter tako pripomoči k zagonu, ki ga je dal euro.* Članice območja eura imajo posebno potrebo po finančni integraciji kot načinu spodbujanja potencialne rasti in lažjega prilagajanja na gospodarske šoke. Države članice, ki uporabljajo enotno valuto, imajo že koristi od zelo integriranih trgov derivatov, obveznic podjetij in denarja. Projekt vzpostavitve enotnega plačilnega območja v evrih (SEPA; Single Euro

¹ „Enotni trg za državljane“, Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Vmesno poročilo za spomladansko zasedanje Evropskega sveta leta 2007, Bruselj, 21.2.2007, COM(2007) 60 konč.

Payments Area) bo omogočil potrošnikom, podjetjem in drugim gospodarskim subjektom poravnavanje in prejemanje plačil v eurih med državami ali znotraj nacionalnih meja ob enakih osnovnih pogojih, pravicah in obveznostih, ne glede na lokacijo. Nadaljnja integracija bi zagotovila več priložnosti za čezmejno delitev tveganja in spodbujanje bolj smotrnega dodeljevanja sredstev po vsem območju. Področja, kjer si je treba prizadevati za napredek, zajemajo, na primer, čezmejno obračunavanje in poravnavanje, trge z državnimi obveznicami in blagajniškimi zapisi v eurih – ki so na strani ponudbe še vedno segmentirani – in trge s hipotekami na veleprodajni (t.j. financiranje) in maloprodajni ravni.

25. *Bela knjiga Komisije o politiki finančnih storitev v obdobju 2005-2010 je načrt poti za nadaljnje združevanje finančnega trga v EU in na območju eura.* Pravočasno in usklajeno izvajanje ter strogo uveljavljanje različnih zakonodajnih ukrepov iz Akcijskega načrta EU za finančne storitve na ravni držav članic je velikega pomena. Potrebno je tudi stalno posvetovanje, naknadno vrednotenje obstoječih politik in pravil EU ter ocenjevanje učinka za nove predloge. Poleg teh ukrepov bodo potrebna še druga prizadevanja, med drugim zagotavljanje, da je ureditev nadzora EU z vidika učinkovitosti in stabilnosti dobro prilagojena združenemu evropskemu finančnemu trgu.

26. *Reforme trga delovne sile prinašajo rezultate v zvezi z zaposlovanjem in delovno aktivnostjo, vendar je mogoče storiti več, da bi omogočili prilagajanje v relativnih plačah po sektorjih, spodbudili delovno aktivnost ter olajšali sektorsko in geografsko mobilnost.* Reforme trga delovne sile, ki povečujejo prilagodljivost, povečana globalna konkurenca in zmanjšanje pomena nafte v proizvodnji ter moč menjalnega tečaja eura so med dejavniki, ki so morda spremenili proces oblikovanja plač na območju eura. Ne glede na ta razvoj ostaja zmernost plač bistvenega pomena za, med drugim, podaljševanje gospodarske oživitve, zasidranje pričakovane inflacije in lažje konkurenčno prilagajanje.

27. *Članice območja eura so napredovale tudi na področju reforme proizvodnega trga, vendar je treba še naprej spodbujati konkurenčnost, inovativnost in dinamičnost.* Sprejetje direktive o storitvah decembra 2006 je pomemben dosežek. Zagotavljanje njenega hitrega izvajanja je ključna prednostna naloga in usklajeno prizadevanje za doseg tega cilja bi koristilo območju eura. V svoji oceni nacionalnih programov reform držav članic za rast in zaposlovanje je Komisija navedla, da so vse članice območja eura sprejele ukrepe za spodbujanje boljše regulacije ter spodbujanje raziskav in razvoja in razširjanje inovacij, vendar je pozvala k bolj ambicioznim ukrepom za spopadanje z nizko produktivnostjo v storitvenem sektorju. Nadaljnji koraki za krepitev konkurence, tudi z boljšim izkoriščanjem možnosti javnega naročanja, in izboljšave poslovnega okolja (npr. dostop do financiranja, restriktivna zakonodaja v zvezi z varnostjo zaposlitve) bi omogočali potrošnikom, da imajo večjo korist od rasti produktivnosti, in najuspešnejšim podjetjem na območju eura, da hitro rastejo. Inovativnost je še eno področje, na katerega je treba usmeriti prizadevanja. Zaradi izzivov v sektorju visoke tehnologije in stalnega pomanjkanja inovacij je treba vzpostaviti resnično konkurenčen notranji trg za storitve in notranji trg za inovacije. Trenutno manjka jasnejši in učinkovitejši sistem pravic intelektualne lastnine, evropsko raziskovalno področje pa je še vedno preveč razpršeno.

28. *Po predlogu Komisije o uvedbi nove energetske politike za Evropo so se voditelji EU na letošnjem spomladanskem zasedanju Evropskega sveta dogovorili o ciljih za boj proti podnebnim spremembam ter povečanje energetske varnosti in konkurenčnosti.* Te cilje bodo med drugim okrepila nadaljnja prizadevanja za vzpostavitev pravega notranjega trga z

energijo in plinom ter razvoj skupnega zunanjepolitičnega pristopa v podporo energetske politiki. Nova energetska politika EU, ki je odločilnega pomena za vse države članice EU, je pomembna za območje eura zaradi mogočih posledic za, med drugim, gibanja tekočega računa plačilne bilance in cen.

V. VEČANJE GLOBALNE MEDSEBOJNE ODVISNOSTI

29. Območje eura je del globalnega gospodarstva, znotraj katerega je vse več medsebojnih odvisnosti. Pomembno dogajanje leta 2006 je bilo naraščanje vrednosti eura v primerjavi z valutami glavnih trgovinskih partnerjev. Prek leta se je vrednost eura dvignila za okoli 11 % v primerjavi z ameriškim dolarjem in za okoli 12,5 % v primerjavi z japonskim jenom. Ta visoka rast se je nadaljevala v prvih mesecih leta 2007, kar je realno pripeljalo menjalni tečaj območja eura tik nad njegovo dolgoročno raven. Menjalni tečaji bi morali odražati gospodarske temelje, pretirano nihanje in neurejeno gibanje menjalnih tečajev pa sta nezaželena z vidika gospodarske rasti. V nastajajočih gospodarstvih z velikimi in rastočimi presežki plačilne bilance, zlasti na Kitajskem, je zaželeno, da se njihovi efektivni menjalni tečaji gibljejo tako, da prihaja do potrebnih popravkov.

30. Širitev globalnih neravnovesij je opozorilni znak za globalno gospodarstvo. V celem letu se je ameriški primanjkljaj tekočega računa povečal na 857 milijard USD, kar je največ v zgodovini. Na Japonskem, v nastajajočih azijskih gospodarstvih in gospodarstvih na Srednjem vzhodu, ki izvažajo nafto, se presežki plačilne bilance še naprej večajo. Globalni presežek plačilne bilance na Kitajskem je zrasel na 238,5 milijarde USD in presegel svoj rekord iz leta 2005. Plačilna bilanca območja eura je blizu ravnotežju, vendar Evropa ni imuna na učinke neurejenega reševanja globalnih neravnovesij. Globalna neravnovesja ostajajo pomemben izziv in čeprav se kažejo znaki stabilizacije, h kateri prispeva določena mera uravnovešanja v rasti domačega povpraševanja, je zagotavljanje njihovega urejenega odpravljanja še vedno prednostna naloga. To je pomembno za preprečevanje morebitnih nevarnosti za finančno stabilnost in za zmanjšanje tveganja protekcionističnih reakcij na najnižjo možno raven.

31. Zdaj obstaja široko soglasje med oblikovalci politike o tem, kako se lotiti problema globalnih neravnovesij. To je rezultat večstranskega posvetovalnega procesa, ki ga je aprila 2006 začel Mednarodni Denarni Sklad (MDS) in v katerem je območje eura aktivno sodelovalo skupaj s še štirimi drugimi pomembnimi globalnimi akterji. Ta proces posvetovanja o globalnih neravnovesjih je dal pozitivne rezultate in MDS bi moral nadaljevati s spremljanjem napredka. Ukrepi, o katerih so se ključni udeleženci dogovorili, da jih bodo izvajali, so (i) povečano nacionalno varčevanje v ZDA z ukrepi za zmanjšanje proračunskega primanjkljaja in spodbujanje zasebnega varčevanja, (ii) nadaljnje strukturne reforme na Japonskem, vključno s fiskalno konsolidacijo, (iii) večja prilagodljivost menjalnih tečajev v številnih državah z nastajajočimi gospodarstvi v Aziji, ki imajo presežke, zlasti na Kitajskem, (iv) učinkovita absorpcija višjih prihodkov od nafte v državah, ki izvažajo nafto, in (v) izvajanje strukturnih reform za dvig potencialne rasti in spodbujanje domačega povpraševanja na območju eura. Območje eura dokazuje svojo zavezo spodbujati nadaljnje strukturne reforme. Zdaj je prednostna naloga, da drugi pomembni akterji pravočasno izvedejo dogovorjen načrt dela v skladu z večstranskimi in dvostranskimi posvetovanji MDS.

VI. UVELJAVLJANJE MOČNEGA GLASU NA GLOBALNEM PRIZORIŠČU

32. Po lanskoletni Letni izjavi o območju eura je bilo sprejetih več ukrepov za izboljšanje zunanje zastopanosti območja eura. Finančni ministri EU so zahtevali od predstavnikov držav članic EU v izvršilnem odboru MDS, naj izvolijo predsedstvo za daljše obdobje. Podrobnosti teh priporočil so bile dogovorjene, vendar jih še ne izvajajo. Dogovorjeno je bilo tudi, da se v urad izvršilnega direktorja MDS za območje eura imenuje uradnik Komisije, vendar tudi tu še ni prišlo do izvedbe. Poleg tega so se EU in države članice dogovorile o podpori udeležbe Komisije na G7 glede vseh zadev v njeni pristojnosti. Predstavniki območja eura, vključno s Komisijo, so sodelovali tudi v vseh fazah večstranskega posvetovanja MDS v teku prejšnjega leta, skupna stališča in obseg nalog območja eura pa so bili oblikovani pred zasedanjema G7 in Mednarodnega Monetarnega in Finančnega Odbora .

33. Potrebni so nadaljnji ukrepi, da bo zunanja zastopanost območja eura sorazmerna z njegovo naraščajočo pomembnostjo v globalnem gospodarstvu. Močnejša zunanja zastopanost bi območju eura omogočila tudi, da pokaže svojo vodilno vlogo glede zadev, ki so v njegovi pristojnosti, kot so na primer globalna neravnovesja. Medtem ko najboljša možnost zastopanja območja eura na ključnih mednarodnih finančnih forumih in institucijah ostaja oblikovanje enotnega predsedstva območja eura, obstajajo ovire za doseg tega v kratkoročnem obdobju, deloma zaradi nesloge med državami članicami. Na podlagi svojega sporočila „Evropa v svetu“ bo Komisija še naprej aktivno prispevala k razvoju skupnih stališč glede ključnih vprašanj zunanje zastopanosti.

34. Pri globalnem upravljanju je treba tudi bolj upoštevati nastajajoča tržna gospodarstva in najmanj razvite države. To odraža paket reform v zvezi s kvotami in glasovi, dogovorjen na letnem zasedanju MDS v Singapuru septembra 2006, ki je pripeljal do povečanja kvot za Kitajsko in druga nastajajoča tržna gospodarstva. Razprava se zdaj nadaljuje glede nadaljnjih reform in zastopanja v MDS in Svetovni banki. Skupaj z ambicijo območja eura, da bi delovali enoglasno, bo gospodarski vzpon glavnih držav z nastajajočimi tržnimi gospodarstvi verjetno močno prevetрил mednarodni finančni sistem.

35. Območje eura spodbuja tesnejše makroekonomsko in regulatorno sodelovanje z novimi in obstoječimi partnerji. Lani je bil letni makroekonomski in regulatorni dialog Evropske komisije s kitajskim ministrstvom za finance dopolnjen z novim dialogom s kitajsko nacionalno komisijo za razvoj in reforme. Nadaljevali so se redni dialogi z Japonsko, z rusko vlado pa je bil leta 2006 opravljen nov makroekonomski in finančno-regulatorni dialog, kar odraža rastoč pomen Rusije kot strateške partnerice EU. Za letos je načrtovan tudi nov redni makroekonomski dialog med Indijo in EU. Iščejo se tudi novi makroekonomski dialogi z Brazilijo in Južno Afriko, da bi upoštevali vlogo teh držav v njunih regijah ter njuno strateško partnerstvo z Unijo in območjem eura.

VII. SPODBUJANJE UČINKOVITEGA IN LEGITIMNEGA OBLIKOVANJA POLITIKE

36. Za uspešen spopad s skupnimi gospodarskimi izzivi države območja eura potrebujejo učinkovit sistem kolektivnega vodenja. V tem pogledu ima Euroskupina vse bolj pomembno vlogo pri spodbujanju enotnega razumevanja članic območja eura glede skupnih izzivov politike. V zadnjih dvanajstih mesecih si je Euroskupina s pomočjo Komisije prizadevala za

poglobitev soglasja o izzivih strukturnih reform in drugih vprašanjih v zvezi z območjem eura, kakor je poudarjeno v priporočilih za območje eura v okviru Integriranih smernic za rast in zaposlovanje. Doseženega je bilo nekaj napredka pri izboljševanju usklajevanja gospodarskih politik, kot potrjuje sprejetje javnih usmeritev za proračunske politike ter povečana pozornost koherentnosti makroekonomskih politik in strukturnih reform. Zdaj bi si morali prizadevati za pretvorbo tega enotnega razumevanja v usklajene politike, da bi se spopadli s temi izzivi in čim bolj izkoristili enotno valuto. Večja naklonjenost držav članic skupnim rešitvam bi lahko pomagala pri razpravah o politikah.

37. Učinkovitost oblikovanja politike na območju eura je pomembna, prav tako pa njegova legitimnost. Zavedajoč se tega cilja je Evropska komisija pripravljena sodelovati v dialogu o ključnih izzivih za gospodarstvo območja eura, ki ga predlaga Evropski parlament, in prispevati k njemu. Letno poročilo o območju eura prispeva k temu razumevanju s predstavitvijo analize gospodarskega stanja na območju eura, razvoja makroekonomske politike, izzivov strukturnih reform in zunanjih razsežnosti EMU.

38. Sedaj ko se EMU približuje 10. obletnici, bo Evropska komisija posvetila več pozornosti ocenjevanju delovanja EMU in določitvi načinov za čim večje povečanje potenciala gospodarstva na območju eura. Tu obstaja več pomembnih vprašanj, vključno s tem, kako dobro je gospodarsko upravljanje območja eura pripravljeno za soočenje s trenutnimi in bodočimi izzivi in ali lahko oblikovalci politike na evropski in nacionalni ravni naredijo več za dosego kombinacije politik, ki bi vodila k višji rasti in zaposlovanju.

VIII. ZAKLJUČEK

39. Oblikovalci politik bi morali izkoristiti priložnost, ki jo daje obnovljena gospodarska moč območja eura, da zagotovijo trdnost javnih financ in spodbudijo nadaljnje strukturne reforme. V Letni izjavi o območju eura so bili poudarjeni največji izzivi za območje eura v tem pomembnem času. Na fiskalnem področju se morajo države članice upreti skušnjavi fiskalnega popuščanja s stopnjevanjem prizadevanj za dosego in ohranitev ravni iz svojih srednjeročnih proračunskih ciljev ter z izboljšanjem strukture in kakovosti javnih financ. Uresničevanje zadnjih usmeritev Euroskupine v zvezi s fiskalno politiko bo zelo pomembno za dokončanje konsolidacije na ravni območja eura kot celote, kar bo še okrepilo verodostojnost proračunskih organov in koristilo kombinaciji fiskalno-monetarne politike. Na strukturnem področju se državam članicam obrestujejo ukrepi preteklih politik, vendar so nadaljnje reforme nujne za krepitev nemotenega delovanja EMU in spodbujanje dolgoročnega življenjskega standarda. Na globalni ravni so bili v zadnjem letu na območju eura sprejeti ukrepi za krepitev njegove zunanje zastopanosti v mednarodnih institucijah in forumih ter za spodbujanje makroekonomskih dialogov s strateškimi gospodarskimi partnerji, pa tudi za spopadanje z globalnimi neravnovesji. Vendar bodo potrebni nadaljnji ukrepi, da bo lahko območje eura resnično delovalo enoglasno glede mednarodnih gospodarskih vprašanj.